

Мариненко Наталія

доктор економічних наук, професор
професор кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Рудюк Ірина

студентка групи ППМ-51
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Nataliia Marynenko

Doctor of Sciences (Economics)
Professor of Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Iryna Rudiuk

student of the group PPM-51
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ ПІДПРИЄМСТВА COMPETITIVE ADVANTAGES OF THE ENTERPRISE

Сучасні умови господарювання характеризуються значною конкуренцією між виробниками/продавцями щодо завоювання та утримання ринків збуту. Для уможливлення цих результатів, суб'єкту господарювання необхідно бути конкурентоспроможним, ідентифікувати свої переваги, які забезпечують успіх на ринку та стійкість розвитку, а також швидко реагувати на зміни у середовищі функціонування.

Дослідження конкурентоспроможності є частиною аналізу ринку конкурентів, при якій збирають загальну інформацію про підприємство, конкурентну ситуацію тощо.

Конкурентні переваги – це наявність в організації якої-небудь унікальної, ексклюзивної цінності, що дає їй переваги перед конкурентами [1], а також сукупність факторів, що дають змогу посідати та утримувати кращі конкурентні позиції на ринку.

Виокремлюють такі критерії оцінки конкурентних переваг [2]: потенціал ринку, ресурсне забезпечення, тривалість використання, якість ресурсів, наявність інновацій, наявність ділової репутації, ефективність донесення інформації до споживача, відповідність до обраної конкурентної стратегії. Конкурентні переваги передбачають наявність у підприємства певних ресурсів, які диференціюють його із конкурентами.

Конкурентні переваги не лише впливають на рівень конкурентоспроможності підприємства, але й є джерелом розширення можливостей зі зниження витрат, гнучкості реагування на попит, покращення якості, впровадження інновацій, що є передумовами формування і розвитку дієвої системи управління конкурентними перевагами [3].

Важливим елементом також є поняття конкурентних стратегій. Послідовність розроблення конкурентної стратегії містить такі пункти: визначення прийнятної стратегії; розробка стратегії забезпечення конкурентоспроможності підприємства; забезпечення використання підстратегій поведінки; реалізація [4].

Вибір власної, оптимальної стратегії є важливим елементом роботи підприємства, який ґрунтується, у тому числі, і на конкурентних перевагах. У даному контексті М. Портер [5] ідентифікує та пояснює три основні стратегії: лідерство за витратами (продаж товару за нижчими цінами за рахунок скорочення витрат на рекламу); диференціація (покращення якості, обслуговування, модифікація існуючого товару, дизайну); фокусування (звуження спеціалізації: певна група покупців, група товару тощо).

Наявність конкурентних переваг, унікальної цінності для споживача дасть змогу господарюючому суб'єкту досягнути поставлених цілей, перемогти суперників, завоювати ринок та забезпечити тривалий успіх на ньому.

Перелік використаних джерел:

1. Бондаренко, С. М., Лісовський, М. Ю. (2017) Конкурентні переваги – унікальні особливості сучасних підприємств. Науковий вісник Ужгородського національного університету, Випуск 15, частина 1. С. 42-45.
2. Безтелесна, Л., Чигир, Н. (2004) Механізм забезпечення сталої конкурентоспроможності великого промислового підприємства. Економіст, № 12. С. 40-44.
3. Троян, А. В. (2013) Класифікація та можливості досягнення конкурентних переваг підприємством [Електронний ресурс] – Режим доступу: file:///D:/Download/efek_2013_11_53.pdf
4. Дуброва, О.С. (2010) Процес розробки та реалізації конкурентної стратегії підприємства [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=274>
5. Портер, М. (2020) Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів; Пер. с англ. К.: «Наш формат», 2020. 424 с.

УДК 338.242.2

Нагорняк Ірина

старший викладач кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м.Тернопіль, Україна

Iryna Nahorniak

Senior Lecturer Department of Economics and Finance
Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University
Ternopil, Ukraine

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА SYSTEMIC APPROACH TO ENTERPRISE COMPETITIVENESS MANAGEMENT

Проблема підвищення конкурентоспроможності активно обговорюється на Всесвітніх економічних форумах, в міжнародних фінансових і економічних організаціях, в парламентах, урядах провідних країн світу, в наукових та університетських колах. Видана велика кількість наукових праць зарубіжних вчених.

Проблема підвищення конкурентоспроможності, в різноманітності її аспектів відображає практично всі сторони життя суспільства.

Конкурентоспроможність представляє собою складну комплексну концепцію, яка аналізувалася багатьма дослідниками на основі різноманітних підходів. Основні з них розглядають конкурентоспроможність з наступних позицій:

- конкурентоспроможність з точки зору продуктивності. Так, М. Портер [1] визначав конкурентоспроможність на рівні організації як зростання її продуктивності, яке виявляється у зниженні витрат або диференціації продуктів, що дозволяє встановлювати преміальні ціни на товари підприємства.

- конкурентоспроможність у взаємозв'язку з результатами діяльності окремих одиниць бізнесу. Зокрема, Б. Скотт визначав конкурентоспроможність як засіб підвищення доходів організації та забезпечення необхідного рівня інвестицій для підтримки цієї тенденції у майбутньому [2]. Р. Пейс та Е. Стефан запропонували більш комплексне визначення, висловивши думку про те, що конкурентоспроможність виявляється у